

hverv er meget sundhedsfarlige, og at der er al mulig Grund til at indskrænke Arbejdstiden der. Men jeg tror ikke, man uden videre kan sammenligne Sygedagene i det ene Erhverv med Sygedagene i det andet, og jeg haaber derfor, at den Undersøgelse, som foranstaltes paa Arbejdsraadets Foranledning, bliver saa grundig, at man faar noget virkeligt at holde sig til. Sygekassernes Tal er nemlig inkommensurable Størrelser. Som jeg sagde i Fjor, afhænger Sygedagenes Antal i høj Grad af Dagpengene. For de Medlemmer, som er i en Sygekasse, hvor der ingen Dagpenge gives, indskrænkes Sygedagenes Antal naturnødvendigt. Der ligger heri slet ikke nogen Insinuation, det er simpelt hen en nødvendig Følge af Forholdene. Den Mand, som ikke faar Dagpenge, har ikke Raad til at være syg, han maa skynde sig hurtigst muligt til sit Arbejde igen. Man kan derfor ikke sammenligne Forholdene i Landsygekasser og i Bysygekasser. I disse sidste, navnlig de københavnske, hvor der gives forholdsvis store Dagpenge, bliver Sygeligheden naturnødvendigt meget større end i Landsygekasserne. En Landarbejder, der højest kan faa 40 Øre om Dagen, har ikke Raad til at være syg; saa snart han overhovedet kan slæbe sig af Sted, gaar han paa Arbejde igen.

Jeg mener altsaa, at det foreliggende Lovforslag i Almindelighed ikke kan gennemføres, og at det, hvis det blev gennemført, som det foreligger, vilde vække den allerstørste Utilfredshed blandt Arbejderne selv, der vilde meget hurtigt komme Protester fra dem. Men paa den anden Side vilde jeg betragte det som meget gavnligt, om vi kunde komme til en Indskrænkning af Arbejdstiden i en Række sundhedsfarlige Erhverv. Det, haaber jeg, skal lykkes, og det glæder mig, at Indenrigsministeren udtalte sin Villighed til at være med dertil. Jeg tror, det er den eneste Vej, man kan komme frem ad. Hvis det en Gang kom dertil, at ikke alene det danske Samfund, men ogsaa alle de tilgrænsende Stater, som Danmark skal tage Konkurrencen op med, blev styret efter rent socialistiske Principper, kunde et Lovforslag som dette gennemføres. Men saa længe det ikke er Tilfældet, saa længe Danmark skal konkurrere med andre Lande i det aabne Marked paa en hel Række forskellige økonomiske Omraader, er et saadant Lovforslag ganske uigennemførligt, og det tror jeg for øvrigt, den ærede Ordfører selv er paa det rene med. Naar Lovforslaget er forelagt, er det som en Art Fane, et Program,

man vifter med, og kan det bidrage til, at Arbejdstiden i sundhedsfarlige Erhverv indskrænkes, og at overhovedet Arbejdstiden, hvor det er gør ligt, indskrænkes, vilde jeg betragte det som et meget stort Gode. Der er ingen Tvivl om, at man i en Række Erhverv uden Skade kunde nedsætte Arbejdstiden. Men at lovfæste en 8 Timers Arbejdsdag for alle Erhverv med de enkelte Undtagelser, som her er anførte, er fuldkommen umuligt, saa længe vi lever under Frikonkurrencens Principper. Det vilde føre til Nød og Elendighed og Brødløshed for en Masse Arbejdere.

Antagelig vil Lovforslaget blive henvist til et Udvalg, og jeg vil haabe, at dette vil behandle Sagen saa villigt som muligt, idet jeg antager, at der til den Tid kan foreligge Oplysninger om Sundhedsforholdene og Sundhedsfaren i forskellige Erhverv. Kan der gennem dette Lovforslag vækkes Interesse for, at der f. Eks. i Virksomheder med kontinuerlig Drift indføres Treholdsdrift — det var en Ting, som jeg under Fabriklovens Behandling var meget ivrig for —, og at Arbejdstiden indskrænkes i sundhedsfarlige Erhverv — for visse Arbejderes Vedkommende maaske endogsaa til langt under de 8 Timer; der er sikkert adskillige Arter af Arbejde, for hvilke der burde lovfæstes en Arbejdstid paa nogle ganske faa Timer om Dagen —, saa vilde jeg betragte det som et meget stort Gode. Men selve Forslaget i den foreliggende Form kan jeg ikke anbefale, og det er vel for Resten ogsaa unødvendigt, thi det er sikkert langt mere et Programforslag for en lang Fremtid og et Lovforslag, som hverken Forslagsstillerne eller andre har ventet vedtaget af Rigsdagen i dette Øjeblik.

Fraenkel: Jeg skal ikke opholde de Herrer længe, det er der ingen Anledning til, da samtlige de Talere, der har udtalt sig mod Lovforslaget, har gennemgaaet det fra alle Sider og Kanter, saaledes at hvad jeg vilde kunne sige mod det, ikke vilde være andet end Gentagelser af, hvad der allerede er sagt. Gaar vi ind paa en lovfæstet 8 Timers Arbejdsdag i al Almindelighed, maa deraf følge lovfæstet Arbejds løn, og deraf maa igen følge lovfæstede Priser paa Levnedsmidler. Og saa marcherer vi kort og godt med fuld Musik ind i en Tilstand, som man har kendt for over 100 Aar siden. Dette, tror jeg, er Konsekvensen af dette Lovforslag, ligesom det er Konsekvensen overhovedet af Marchen frem mod den socialistiske Stat. Jeg